

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра політології та соціології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПОЛІТИЧНИЙ КОНСАЛТИНГ**

для студентів

спеціальності

052 «Політологія»

освітнього рівня

другого (магістерського)

освітня програма

**052.00.02 Політичні технології та
консультування**

Київ – 2023

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 0244/23

Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)

« » 2023 р.

Розробники:

Лавриненко Ганна Андріївна, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології та соціології Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Лавриненко Ганна Андріївна, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології та соціології Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри політології та соціології факультету суспільно-гуманітарних наук
Протокол від **28 серпня 2023 року № 1.**

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої-професійної програми
28.08.2023 р.

Гарант освітньої-професійної програми

Т.К.Пояркова

Робочу програму перевірено 28.08.2023р.

Заступник декана

В.М.Завадський

Пролонговано:

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни «Політичний консалтинг»

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	дисципліна, яка забезпечує формування фахових компетентностей обов'язкової частини НП	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українськ а	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Курс	1	-
Семестр	2	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	-
Обсяг годин, в тому числі:	120	-
Аудиторні	32	-
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	50	-
Форма семестрового контролю	Іспит	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомлення студентів з сучасним науковим поглядом на політичні технології та консультаційну діяльність, методами його інформаційно-аналітичного забезпечення; засвоєння студентами системної сутності політичного консалтингу як спеціалізованого інструменту підготовки, прийняття та реалізації політичних рішень.

Дисципліна спрямована на формування таких фахових (професійних) програмних компетентностей освітньої програми підготовки:

ЗК-02	Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
ЗК-04	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК-05	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
ЗК-06	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК-07	Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
ЗКу-09	Здатність працювати самостійно та в команді
СК-01	Усвідомлення природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.

СК-03	Критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів.
СК-04	Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
СК-05	Спроможність комплексно використовувати нормативну та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу.
СК-06	Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
СК-07	Спроможність ефективно виконувати політико-організаційні, експертно-аналітичні та консультаційні функції на національному та міжнародному рівні.
СКу-08	Здатність до аналізу та експертизи соціально-політичної ситуації в суспільстві, державах та регіонах; системно оцінювати політичний процес, політичні конфліктні та кризові ситуації.
СКу-09	Спроможність здійснювати комунікацію у різних сферах політичної діяльності, проводити політичні консультації на різних рівнях державних і недержавних організацій та установ для прийняття управлінських рішень.

3. Результати навчання за дисципліною:

РН-01	Застосовувати для розв'язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту.
РН-02	Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичнеосмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.
РН-03	Вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері політології.
РН-04	Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.
РН-05	Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.
РН-07	Здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.
РН-08	Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів.
РНу-09	Конструювати методологічний дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.
РНу-10	Здійснювати об'єктивний аналіз та експертизу політичної інформації та якісно

	її обробляти; надавати замовникам різних рівнів теоретичну, методичну і консультативну допомогу з вивчення та аналізу політичного життя суспільства і давати оцінку прийнятним рішенням та ймовірним ризикам
РНУ-11	Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії при виконанні консультаційних експертно-аналітичних функцій на національному та міжнародному рівнях; залучати до виконання конкретних завдань фахівців-практик та координувати їх роботу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Загалом	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семинари	Практичні	Індивідуальні	мкр	
Змістовий модуль I.							
Тема 1. Витоки та еволюція політичного консалтингу. Національні особливості політичного консалтингу.	9	2	2	-	-	-	5
Тема 2. Типологія політичного консалтингу.	9	2	2	-	-	-	5
Модульний контроль	2	2					
Разом	20	4	4	-	-	2	10
Змістовий модуль II.							
Тема 3: Політичний консультант як професія.	9	2	2	-	-	-	5
Тема 4. Особливості діяльності політичного консультанта..	9	2	2	-	-	-	5
Модульний контроль	2	2					
Разом	20	4	4	-	-	2	10
Змістовий модуль III.							
Тема 5: Експертно-аналітичний інструментарій політичного консалтингу.	14	2	2	-	-	-	10
Тема 6. Технології політичного консультування.	14	2	2	-	-	-	10
Модульний контроль	2	2					
Разом	30	4	4	-	-	2	20
Змістовий модуль IV.							
Тема 7. Вибір оптимального рішення в політиці: раціональні критерії та процедури визначення.	9	2	2	-	-	-	5
Тема 8: Український ринок консультаційних послуг.	9	2	2	-	-	-	5
Модульний контроль	2	2					
Разом	20	4	4	-	-	2	10
Семестровий контроль	30						
Загалом	120	16	16	-	-	8	50

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Тема 1. Витоки та еволюція політичного консалтингу.

Національні особливості політичного консалтингу (2 год.)

Історичні передумови політичного консалтингу. Витоки політичного консультування як науки та мистецтва надання порад з приводу оптимального управління суспільством.

Базові причини та етапи становлення політичного консалтингу як науки та мистецтва прийняття публічних політичних рішень.

Залежність політичних консультацій від політичного режиму.

Формування політичного консультування в США та континентальній Європі.

Політичний консалтинг в ХХ – ХХІ ст.: новітні інформаційні концепції. Державні та незалежні інститути політичного консультування. Політичний консалтинг як наука та мистецтво надання порад з приводу оптимальної професійної публічної політико-управлінської діяльності.

Специфічні особливості американської, французької, російської та пострадянської моделі політичного консультування.

Політичний консалтинг в країнах пострадянського простору. Специфіка становлення політичного консультування в Україні.

Тема 2. Типологія політичного консалтингу (2 год.)

Загальнонаукові принципи політичного консалтингу: об'єктивність, повнота, достовірність, обґрунтованість, компетентність, систематизація, конкурентність, поліваріативність, інтеграція з іншими науками. Основні види політичного консалтингу.

Сутність та особливості разового, довгострокового, групового, та індивідуального консультування. Політичний консалтинг як наука та мистецтво підготовки політичних рішень.

Загальні принципи формування дослідницької стратегії підготовки управлінських рішень. Аналітичні стратегії, що формуються різними парадигмальними підходами до розуміння політики та політичної науки.

Основні форми консультування. Сутність та особливості рефлексивного та ігрового консультування. Ролеві функції консультанта в процесі взаємодії з клієнтом.

Типологія політичних консультантів за рівнем їх спеціальних знань.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Тема 3: Політичний консультант як професія (2 год.)

Поняття суб'єктів політичного консультування. Функції та методи політичного консалтингу.

Сучасні підходи до визначення сутності політичного консультування та професії «політичний консультант». Д. Перлматер та А. С. Баронін про специфіку процесу еволюції професії «політичний консультант. Основні етапи розвитку та сутнісні характеристики професії політичного консультанта.

Сучасні вимоги до професії «політичний консультант» в роботі А. Вілдавські «Говорити владі правду: мистецтво та ремесло політичного аналізу». Штатні та незалежні політичні консультанти. Місце й роль політичного консультанта у експертно-аналітичному процесі підготовки політичних рішень. Адаптивні, комунікативні та креативні якості політичного консультанта.

Взаємодія політичного консультанта з клієнтом. Етика політичного консультування.

Тема 4. Особливості діяльності політичного консультанта (2 год.)

Політичне консультування як специфічний вид аналітичної діяльності. Види політичного консультування. Переваги та обмеження видів політичного консультування. Типи внутрішнього політичного консультування.

Порівняльна характеристика суб'єктів формального політичного консультування. Види політичного консультування за видами наданої спеціалізованої допомоги. Базовий перелік послуг в області проведення виборчих кампаній.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Тема 5: Експертно-аналітичний інструментарій політичного консалтингу (2 год.)

Місце і роль політичного консультування у складі комплексу політико-управлінських наукових дисциплін. Політична аналітика як цілісна система політико-управлінських наукових дисциплін та методів і процедур здійснення циклічного замкнутого процесу формулювання й аналізу політичної проблеми, політичного прогнозування, політичного консультування та імплементації політичних рішень.

Сутність та особливості політико-управлінського консультування. Моніторинг конкретної політичної ситуації як основа політичного консультування конкретного Замовника з конкретних політико-управлінських проблем. Політичний моніторинг як замкнений ланцюг послідовних системних дій.

Моніторинг як перевірка методологічної надійності інструментів аналізу політичної ситуації та інформаційно-аналітичної допомоги державним органам та органам самоврядування в реалізації вже прийнятих та підготовці нових політичних рішень і програм.

Основні принципи та етапи реалізації політичного моніторингу. Функції політичного моніторингу як інструменту управління соціально-політичними процесами. Методи та процедури діагностики та виміру політичної ситуації і стану політичної напруги.

Методи і моделі підготовки політичних та управлінських рішень. Браєн Гогвуд та Луїс Ган про сутність та генерування оптимальних варіантів політичних рішень, які мають бути прийняті та реалізовані.

Тема 6. Технології політичного консультування (2 год.)

Поняття спеціальних технологій політичного консультування. Види спеціальних технологій в політичному консультуванні США: стратегічний менеджмент (management or strategic advice); рекламу в ЗМІ (media or campaign advertising); соціологічні дослідження (polling); організацію прямих розсилок (direct mail); вивчення конкурентів (opposition research); забезпечення фінансування кампанії (campaign finance or fundraising); польові роботи (field operations). Стратегія і тактика в сфері політичного консалтингу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

Тема 7. Вибір оптимального рішення в політиці: раціональні критерії та процедури визначення (2 год.)

Редукція альтернативних варіантів до сукупності «допустимих рішень». Фактори вибору політичних рішень. Головні види вибору рішень.

Специфіка та раціональні принципи групового вибору в політиці. Параметри ефективності у виборі оптимального рішення. Методика багатокритеріального вибору рішення в умовах дефіциту політичної інформації. Визначення та легітимація єдиного рішення.

Вплив неформальних факторів на вибір і впровадження стратегічних рішень.

Тема 8: Український ринок консультаційних послуг (2 год.)

Попит та пропозиція на українському ринку консультаційних послуг. Структура консультаційних послуг, яка склалася на українському ринку. Особливості використання послуг іноземних консультантів в Україні.

Історико-порівняльний аналіз процесів еволюції світової та вітчизняної політичної аналітики та політичного консалтингу зокрема. Специфіка формування та розвитку української моделі політичного консалтингу.

Рівні науковості та ефективності політичного консалтингу та політичної аналітики України. Основні проблеми, що блокують процес імплементації політичного консалтингу як елементу політичної аналітики в державному управлінні та місцевому самоврядуванні України.

Перспективи формування теоретико-методологічних засад політичної аналітики та імплементації політичного консалтингу в державному управлінні та місцевому самоврядуванні України.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Кількість одиниць	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекції	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	2	20	2	20
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом		-	54	-	54	-	54	-	54
Максимальна кількість балів: 216									
Розрахунок коефіцієнта: $60/216=0,28$									

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Різновидами самостійної роботи є:

- вивчення лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання за відповідними темами окремих питань з навчальної дисципліни;
- робота з рекомендованою основою і додатковою літературою;
- підготовка доповідей, підготовка до обговорень за відповідними темами на семінарських заняттях;
- індивідуальна та групова робота на практичних заняттях;
- підготовка творчих робіт (реферат, есе, виступ на конференції та ін.);
- систематизація теоретичних та практичних знань перед модульними контрольними роботами.

№ з/п	Назва творчих завдань	Кількість годин	Бали
1	Політичний консультант як професія: ретроспектива становлення.	10	5

2	Професійна етика політичного консультування в Україні.	10	5
3	Професійна етика політичного консультування в...	20	5
4	Етичний кодекс політичного консультанта.	10	5
Разом		50	20

6.3 **Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.**

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Оцінка за кожний змістовий модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, за виконання індивідуальних самостійних завдань, за модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- а) *Методи усного контролю:* робота в малих групах, інтерактивні презентації, індивідуальний контроль, брифінг, дискусія, розгляд проблемних питань, фронтальне (комбіноване) усне опитування, колоквиум, ігрові ситуації, контрольна співбесіда з проблеми модуля, тренінг, підбір власної бібліотеки, складання тез.
- б) *Методи письмового контролю:* вхідні тести, практикум, контрольна робота, розробка графіків, таблиць, схем, діаграм, презентація особистого проекту, міні-диктант з визначення термінів, контрольна робота, творчі (дослідницькі) завдання, підготовка письмових відповідей на проблемні питання.
- в) *Комп'ютерного (дистанційного) контролю:* мережеве навчання, консультаційного форуму, практичних робіт в асинхронному режимі, навчального проекту (моделювання політичного процесу чи явища) в синхронному режимі, хмарні технології, заняття з представленням знань та умінь моделі кореспондентського навчання, проект з залученням SMART-технологій.
- г) *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни (п. 7), де зазначено види контролю і кількість балів за видами. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх

переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік. *Методи письмового контролю:* модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.
- *Комп'ютерного контролю:* тестові програми.
- *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;
- своєчасність виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- виконання тестових завдань.

6.5 Орієнтовний перелік питань до семестрового контролю

1. Політичний консалтинг як об'єкт дослідження.
2. Природа, сутність і роль політичного консалтингу.
3. Історичні етапи розвитку політичного консалтингу як науки та практики управління політичними ситуаціями.
4. Місце та роль політичного консалтингу в сучасних політичних відносинах, у тому числі у виборчих процесах.
5. Політичний консалтинг в Україні: становлення та сучасний стан розвитку.
6. Підходи до визначення політичного консалтингу. Види та жанри політичного консалтингу.
7. Теоретичні та практичні методи політичного консалтингу в системі політичних суспільних відносин.
8. Структура та динаміка розвитку виборчих процесів.
9. Методологія проведення прикладних досліджень у процесі надання консалтингових послуг.
10. Основні форми дослідження громадської думки.
11. Якісний аналіз електорального поля.
12. Аналіз авторитетних думок. Методи збору інформації.
13. Вимір стану політичної ситуації та напруженості.

14. Критерії аналізу особистості кандидата.
15. Аналіз конкурентів у виборчій кампанії.
16. Стратегічне планування кампанії: постановка цілей, підходи до формування.
17. Позитивний образ кандидата.
18. Пряме та непряме розширення позитивного образу кандидата.
19. Антиобраз кандидата та робота з ним.
20. Реклама в засобах масової інформації. Медіапланування.
21. Зовнішня реклама та її особливості.
22. Робота консалтингових агентств.
23. Форми протидії адміністративним виборчим технологіям.
24. Суб'єкти фальсифікації виборчого процесу: особливості технологій.
25. Технології маніпулювання суспільною свідомістю за допомогою радіо та преси.
26. Технології маніпулювання суспільною свідомістю за допомогою мережі Інтернет.
27. Технології маніпулювання суспільною свідомістю за допомогою телебачення.
28. Підходи до визначення «брудних» технологій.
29. Принципи протидії «брудним» технологіям.
30. Моделі взаємодії політичного консультанта з клієнтом або клієнтською організацією. Ролі політичних консультантів.
31. Психодіагностика клієнта. Корекція поведінки клієнта.
32. Робота консультанта з електоратом та громадською думкою.
33. Технології просування персональних якостей.
34. Технології просування соціальних якостей.
35. Технології просування символічних якостей.
36. Основні види дискредитаційних технологій та їх сутність: «партизанська атака» та «фронтальна атака».
37. Технології протидії «партизанській атаці».
38. Технології протидії «фронтальній атаці».
39. Фактор територіально-етнічної ментальності.

6.6 Шкала відповідності оцінок

Рейтингова Оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 120 год., з них: лекції – 16 год., семінарські заняття – 16 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 50 год., семестровий контроль – 30 год.

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль I (54 балів)		Змістовий модуль II (54 балів)		Змістовий модуль III (54 балів)		Змістовий модуль IV (54 балів)	
	1	2	3	4	5	6	7	8
Теми								
Лекції (теми, бали)	T1 (1 бал)	T2 (1 бал)	T3 (1 бал)	T4 (1 бал)	T5 (1 бал)	T6 (1 бал)	T7 (1 бал)	T8 (1 бал)
Семінарські заняття (теми, бали)+ відвідування семінарів	C1 (10+1 бали)	C2 (10+1 бали)	C3 (10+1 бали)	C4 (10+1 бали)	C5 (10+1 бали)	C6 (10+1 бали)	C7 (10+1 бали)	C8 (10+1 бали)
Самостійна робота	Самостійна робота до першого модулю (5 балів)		Самостійна робота до другого модулю (5 балів)		Самостійна робота до третього модулю (5 балів)		Самостійна робота до четвертого модулю (5 балів)	
Поточний контроль (вид, бали)	МКР 1 (25 балів)		МКР 2 (25 балів)		МКР 3 (25 балів)		МКР 4 (25 балів)	
Семестровий контроль	Іспит (0-40)							

8. Рекомендовані джерела

а) основні:

1. Александрова О.С., Горбань О.В., Лавриненко Г.А. Філософія політики: навчальний посібник. Київ, 2021. 127 с.
2. Бай С. І., Миколайчук І. П., Ціпуринда В.С. Консалтинг : навч. посіб. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 432 с.
3. Королько В.Г. Паблік рілейшнз. Наукові основи. Методика. Практика. Підручник. К., 2007. 400 с.
4. Митко А. М. Політична аналітика: навчальний посібник. Луцьк : Вежа-друк, 2014. 224 с.
5. Охріменко О. О., Кухарук А. Д. Міжнародний консалтинг: навч. посіб. К. : НТУУ «КПІ», 2016. 184 с.
6. Соколенко В. А., Лінькова О. Ю. Основи управлінського консультування. Навч.-метод. посіб. Харків : НТУ «ХПІ», 2018. 216 с.

б) додаткові:

1. Юрченко Є. О. Політичне консультування у виборчому процесі: зарубіжний досвід та українська практика. *Вісник Академії адвокатури України*. 2010. №1. С 12–17.
2. Лавриненко Г. А. Трансформація політичних комунікацій: digital communication. *Київські філософські студії-2019* : матеріали наукової конференції (м. Київ, 16-17 травня 2019 р.) : тези доповідей / за заг. ред. проф. Р. О. Додонова. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2019. С. 376–379.
3. Лавриненко Г. А. Популізм як загроза сталого демократичного розвитку держав. *Політологічні читання імені професора Богдана Яроша* : зб. наук. пр. / за заг. ред. В. І. Бортнікова, О. Б. Ярош, Я. Б. Яроша. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. Вип. 9. С. 81–90.
4. Лавриненко Г. А. Медіаосвіта як виклик covid-19 основним принципам сучасної системи освіти. *Інформація та соціум* : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції / редкол.: О. М. Анісімова (голова), О. Є. Гомотюк та ін. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса. 2020. С. 50–52.

в) англомовні:

1. Esser F., Reinemann C., Fan D. Spin Doctoring in British and German Election Campaigns: How the Press is Being Confronted with a New Quality of Political PR. *European Journal of Communication*, Jun2000, Vol. 15, Issue 2, p.212.
2. Medvic S. Political Consultants in U.S. Congressional Elections. Ohio State University Press, 2002.
3. Medvic St. Professional Political Consultants: An Operational Definition. *Politics*, 2003, Vol.23(2).
4. Moloney K. The Rise and Fall of Spin: Changes of Fashion in the presentation of UK Politics. *Journal of Public Affairs*, 2001, Vol. 1, No. 2, p.124.

5. Poiarkova T.K. Euromaidan is a Phase of Crisis Syndrome of Modernization Intensification. *Економічний часопис–XXI* / гол. ред. А.М. Матвейчук. 2014. № 1–2 (1). С. 11–14.
6. Poiarkova T. Russian-Ukrainian War as the Base of Outersystem Contradictions. *Social and Human Sciences. Polish-Ukrainian scientific journal*. 2016. 02 (10). URL: http://sp-sciences.io.ua/s2445416/poiarkova_tetiana_2016_russian-ukrainian_war_as_the_base_of_outersystem_contradictions_social_and_human_sciences_polish-ukrainian_scientific_journal_02_10_
7. Prymush, M., Lavrynenko, H. Political identity as a security factor of Ukrainian statehood. *Przegląd Strategiczny*. 2020. X (13). P. 297-316. DOI: 10.14746/ps.2020.1.18.
8. Swanson D., Mancini P. Patterns of modern electoral campaigning and their consequences. Swanson D., Mancini P. (eds.) *Politics, Media and Modern Democracy: An International Study of Innovations in Electoral Campaigning and Their Consequences*. Praeger, Westport, 1996.
9. The International Association of Political Consultants. URL: <http://www.iapc.org/>
10. Thurber J. (ed.) *Campaign Elites: The Attitudes and Roles of Professional Political Consultants*. Washington: Campaign Management Institute, 2000.
11. Woolley, S. C. (2018). *Computational Propaganda : Political Parties, Politicians, and Political Manipulation on Social Media*. Oxford University Press.

9. Додаткові ресурси

9.1. Програмне забезпечення та Інтернет-ресурси:

1. <http://www.politdumka.kiev.ua/> – політичне інтернет-видання Інституту посткомуністичного суспільства і журналу «Політична думка»
2. <http://www.politik.org.ua/> – сайт Українського центру політичного менеджменту
3. <http://www.icps.kiev.ua/> – сайт міжнародного центру перспективних досліджень
4. <http://www.ucipr.kiev.ua/> – сайт українського незалежного центру політичних досліджень
5. <http://www.politics.ellib.org.ua/> – онлайн бібліотека з політології та політичних наук
6. <http://www.ipsa-aisp.org/> – міжнародна асоціація політичної науки.
7. <http://www.apsanet.org/> – американська асоціація політичної науки.
8. <http://www.epsanet.org/> – європейська асоціація політичної науки
9. <http://www.worldpolitics.org/> – політичний атлас сучасності
10. <http://www.pr-center.org.ua/> - веб-ресурс для недержавних організацій, які цікавляться питаннями просування своїх інституцій за допомогою комунікативних технологій
11. <http://www.prweek.com/> - Онлайн-версія одного з найбільших видань про PR
12. <http://www.piar.kiev.ua/> - Асоціація політичних консультантів України

9.2. Методичне забезпечення

На заняттях і під час самостійній роботі студентів використовуються методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни, ілюстративні комп'ютерні дидактичні матеріали, які розроблені на кафедрі, а саме:

1. Політичний консалтинг. Робоча навчальна програма. / укл. Лавриненко Г.А. Київ : Ви-во «Університет» КУ імені Бориса Грінченка, 2023.
2. Опорні конспекти лекцій.
3. Навчальні посібники, підручники, навчально-методичні посібники, методичні рекомендації з курсу.
4. Плани семінарських занять та завдання для самоконтролю.
5. Роздатковий матеріал у вигляді таблиць, схем, діаграм і графіків.
6. Тексти праць мислителів попередніх поколінь та сучасників, законодавчо-нормативні акти, статистичні дані (наявні у читальній залі та у електронному варіанті).
7. Засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).
8. Перелік тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.
9. Презентації.
10. Нормативні акти України, РЄ, ЄС, ООН.

Викладання навчальної дисципліни забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на новітніх інформаційно-комунікаційних технологіях (мультимедійний комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивний комплекс SMART Board, авторські засоби мультимедіа).